(Nro. 200.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 101. 1. Września 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Doktor Chladek, Okulista, rospoczął dnia 22. Sierpnia leczenie chorych na oczy w zachodniey części Galicyi; do czego przeznaczył mu C. K. Rząd Kraiowy miasto Bochnię, iako mieysce pobytu. — Dobroczynne to urządzenie podaie się tym końcem do wiadomości publiczney, aby wszyscy potrzebuiący w tey mierzę ratunku, tam udać się mogli. W szczególności zaś Dominiia tameczney okolicy, zawiadomić o tem maią poddanych swoich, którzy na oczy choruią.

Z Czech. — Niemiecka gazeta powszechna umieściła z Karlsbadu z d. 9. Sierpnia co następuie: W numerze 213 Niemieckiey gazety powszechney, w artykule, iak mowią nadesłanym z Wiednia, iest mowa o Kongressie Ministrów w Karlsbadzie, w wyrazach bardzo pewnych i oznaczonych, który poświęcony ma bydź szczególniey sprawie Niemiec. Czyli ziazd tylu Ministrów Niemieckich do Karlsbadu iest dziełem przypadku, czy też uprzedniey umowy, o tem nie może wprawdzie ten twierdzić z pewnością, kto nie ma mniey więcey udziału do taiemnic Dworów; każdy atoli Niemiec dobrze myślący i zwracaiący uwagę swoią na wątpliwe położenie wspólney Oyczyzny, upatrywać musi w owym zieździe, posadę ukontentowania i zaspokoienia swoiego, niemniey naylepszych nadziei bez względu na sposob, którym ziazd ten przyszedł do skutku. Nigdy bowiem iedność i zaufanie, nie były pożądańsze dla pierwszych Polityków Niemieckich, iak w tey epoce, gdzie Niemcy w dzikiem tarciu się zdań publicznych względem istotnego i trwałego interessu swoiego, szarpane są na wszystkie strony. Wreście, co tylko dzieie się w oczach naszych nie ma bynaymniey postaci Kongressu, ani żaden z obecnych tu Ministrów nie daie do tego iakowey pozorności. Wszystko zdaie się ograniczać na poufnych umowach, do czego teraźnieysza chwila podaie obfitą materyię. O mniemanem „uczestnictwie, czterech wielkich Mocarstw kieruiących losem Europy" nie można rosprawiać tem bardziey, ile że chociaż przytomnymi tu są Ministrowie Austryiacki i Pruski, ale żaden iak dalece nam wiadomo, Dyplomatyk Angielski ani Rossyyski, przynaymniey żaden, któregoby tu sprowadził cel polityczny; dla tego sądziemy, że Korrespondent gazety powszechney mógł był zaniechać owego zręcznego i pięknego obrotu, zapraszaiąc zdaniem swoiem do Karlsbadu, którego Pełnomocnika Francuzkiego. Jakoż także wróżyć można bez obawy pobłądzenia, że wszystkie Dwory większe oprócz Niemieckich, zgadzaią się iednomyślnie z Dworami Niemieckiemi w tem, co dla Niemiec iest pożytecznem, koniecznem, i pilnem, i że do utwierdzenia tego błogiego porozumienia się nie potrzeba żadnego Kongressu."

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

Kilkanaście oddziałow gwardyi Królewskiey i gwardyi przyboczney, pociągnęło do Irunu dla assystowania Xiężniczce Saskiey. Xiąże Infantado będzie miał zaszczyt, powitać Ją tam i towarzyszyć Jey do Madrytu. Mówią, że Xiążę ten ma stosowne pełnomocnictwo do sprawienia wielkiego obrzędu, i że Xiężniczka, iuż iako Królowa stąpi na ziemię Hiszpańską. W Madrycie czynią świetne przysposobienia do tey uroczystości.

Przygotowania do wielkiey wyprawy trwaią ciągle, a według naynowszych wiadomości z Barcellony, wypłynęło iuż z tego portu do Kadyxu 21 okrętów przewozowych z zupełnym rynsztunkiem pod zasłoną okrętu liniiowego i woyska.

Gazety Francuzkie donoszą z Irunu pod d. 27. Lipca co następnie: „Niespokoyny i łatwy do zapalenia duch mieszkańców Walencyi, okazuie się ieszcze ciągle dosyć mocny. Zemsta prywatna, stała się powszechną, i nieustannie są sztylety w robocie; wiele zbrodni tego rodzaiu iest w związku politycznych stosunków. Jenerał-Kapitan Elio chwycił się

)(

naysurowszych środków do założenia tamy tym zgrozóm, lub przynaymniey do uczynienia ie rzadszemi, karząc winowayców podług wszelkiey surowości prawa. Więzienia w Walencyi zapełnione są poymanymi, a w Sądach wytoczyło się mnóstwo processów. — W Estramadurze, w okolicy Truxillo, pokazała się banda rozboyników Melhiora, i wybierała po wsiach kotrybucyie. Kilka oddziałów woyska wyruszyło z Badajoz i Talaveira de la Reyna dla ścigania tych rabusiów. Kilkanaście pułków przeciąga w tey chwili przez Prowincyię la Mancha, celem udania się w okolicę Kadyxu, i zastąpienia woyska rozbroionego, na które nie można iuż więcey czynić rachuby. (*obacz. Nr.* 196/99 *gaz. n.*) Owe 3000 woyska, które przed kilkoma dniami popłynęły do Ameryki południowey, przeznaczone są dla woyska Jenerała Morillo, proszącego usilnie w naypoźnieyszych listach swoich o iak nayprędsze nadesłanie posiłków, gdyż położenie iego coraz się pogorsza, i woysko słabnieie przez codzienne potyczki z niepodległemi, których siła i roziątrzenie wzmagaią się coraz bardziey. Wreszcie listy nadchodzące z Kadyxu zachowuią we wszystkiem głębokie milczenie; spodziewaią się tam tracenia naycelnieyszych hersztów spisku, wybuchłego między woyskiem. Smutna iest pomyśleć, że po naywiększey części były to osoby woyskowe, co przelały krew swoią za obronę Oyczyzny.

Wielka Brytaniia.

Gazeta Londyńska Kuryier umieściła: Gotowe w razie potrzeby okręty liniiowe i woienne z zupełnym rynsztunkiem, stoiące w Sheerness są następuiące: Donegel, o 80 działach; Cambridge toż samo; Bacham, Minotaur, Hogne, Herkules, Wellington, Coitiers, Scarborough, Spartiate, Conquestador, Defense, Redoutable, każdy o 74 działach; Howe, o 120 działach; tudzież 4 fregaty i 3 szlopy.

Do Portsmouthu zawinęło dwie fregat Rossyyskich, należących do pewney połączoney eskadry, która zebrać się ma na morzu środziemnem.

Słychać, że Reformatorowie Manszesterscy, pomimo zakazu Zwierzchności, odprawić chcą posiedzenie Zgromadzenia Ludu d. 9. Sierpnia. Tymczasem pościągano woyska z któremi Jenerał Byng odprawić ma popis dniem przody. Wątpią, pisze Kuryier, aby Hunt, maiąc tak wielki wstręt do prochu, znaydował się według przyrzeczenia na tem Zgromadzeniu, któremu ma przewodniczyć.

W Hrabstwie Chester uwięziono nieiakiego Adamsona, który podczas Zgromadzenia Ludu w Burnley, miewał buntownicze mowy, tudzież Sierżanta uwolnionego od służby, który pewney kupie złożoney ze 25 ludzi, dawał naukę używania piki.

Osada wolnych Murzynów w Sierra Leona liczy iuż 12,000 dusz, między którymi iuż to wraz z woyskiem, znaydnie się tylko 200 białych. Sam nawet Burmistrz w Feetown iest rodowity Afrykanin i sprawuie Urząd swoy godnie. Nie tylko same dzieci odbieraią naukę w szkołach, ale nawet w pewnych czasach i dorośli oświecani bywaią w owych grutownych naukach, których im braknie.

Francyia.

Dnia 8. Sierpnia dawał Król Jmć prywatne posłuchanie Hrabiemu de la Ferronaye, który powrócił z Danii i mianowany ma bydź Posłem przy Dworze Petersburskim. Potem prypatrywał się Król Jmć z balkonu ćwiczeniom wychowańców woyskowych z St. Cyr, którym stawić się kazał w St. Cloud na polecenie Hrabiego d'Artois, i oświadczył onym ukontentowanie Swoie z upomnieniem: „aby nie zapominali nigdy na to, że każdy z nich nosi w patrontaszu laskę Marszałkowską Xięcia Reggio; i że tylko od nich samych zawisło, dobyć ią ztamtąd.“ Nareście były u Króla pokoie, gdzie Minister marynarki przedstawił Jego K. Mci dwóch młodych Xiążąt z Madagaskaru (synowie pierwszych Magnatów Murzynskich) których rodzice wysłali do Francyi na wychowanie pod dozorem P. de Roux.

Cesarsko-Rossyyski Minister Stanu Capodistrias miał prywatne posłuchanie u Króla d. 10go z rana, które trwało do południa. Mówią, że Minister ten odiedzie niebawem do Londynu. (Już odiechał.)

Od granic Francuzkich donoszą, że część woyska Francuzkiego stanie w trzech różnych mieyscach obozem po skończonych żniwach, mianowicie: pod St. Omer, pod Metzem i w Alzacyi, i że tam ćwiczyć się ma przez kilka tygodni w wielkich obrotach woiennych.

Zjednoczone Niderlandy.

Xiążę Wellington przybył d. 7. Sierpnia przez Antwerpiię do Bruxelii. Xiążę ten mówią, iedzie do Karlsbadu.

Oprócz Jenerała Macirone (byłego Ad-

jutanta Murata) znayduie się teraz w Niderlandach także Jenerał Granier, który odbył kilka wypraw z woyskiem Francuzkiem, i pewien Jenerał-Kommissarz, maiący dawniey urząd przy woysku Angielskiem. Ci wszyscy zostaią obecnie w służbie powstańców Nowey-Grenady. Zdaie się, że maią bardzo wiele pieniędzy, iakoż zaciągnęło się iuż do nich kilkunastu Officerów z połową żołdu będących.

Gazety Frankfurtskie donoszą z Bruxelii pod d. 16. Sierpnia: „Kilka dni temu przybyło tu kilku młodych ludzi, Niemców, bardzo dobrego urodzenia; zapewniali oni, że w skutek naynowszych rozporządzeń, opuścili na iakiś czas akademiie Niemieckie. Poiechali do Francyi.

Niemcy.

O rozwiązaniu Seymu Bawarskiego donoszą z Monachium pod dniem 25tym Lipca, co następuie: Dnia 25go przed południem o godzinie 10tey Xiąże Wilhelm, mianowany Namiestnikiem nieobecnego Króla Jmci, udał się w uroczystym poczecie z rezydencyi Królewskiey do domu Stanów, dla zamknięcia posiedzeń Izb obu. Minister spraw wewnętrznych odczytał mianowicie Jego Królewicowskiey Mci Zastępcy Królewsk. a tayny Radca Stanu i Dyrektor Ministeryium spraw wewnętrznych, P. Kobell poniższe pożegnanie Stanów: „Maxymiliian Józef etc. etc. Przy zaszłem teraz zamknięciu pierwszego Zgromadzenia Stanów Królestwa Naszego, kazaliśmy przełożyć Sobie dokładne zdanie sprawy względem złożonych Nam uchwał i rospraw Izb obu, na co po wysłuchaniu Naszego Ministeryium i Rady Stanu, wydaiemy ninieyszem postanowienia następuiące: „*I. Uchwały Izb względem proiektów do prawa.* A. i B. potwierdzaią się modyfikacyie proiektu do prawa względem poprawienia przepisu sądowego, i proponowane odmiany proiektu do prawa względem nakładów na potrzeby gminne. C. Co do przedmiotów finansowych, a mianowicie I. co do przychodów Stanu, potwierdzaią się 1.) uchwalone przez Stany podatki stałe na 6 lat finansowych od dnia 1go Października 1819 do ostatniego Września 1825 w roczney summie 5,940,230 Złł. podatku gruntowego, 454,000 Złł. podatku od domów, 451,000 Złł. podatku dominikalnego, 794,000 Złł. zarobkowego, 760,000 Złł. rodzinnego, i 434 Złł. podatku od bydła ciągłego. 2.) podatki niestałe pobierane będą według dotychczasowych wymiarów, z wyiątkiem myta, (którego mieysce nowe prawo cłowe zaymnie) i zwykłey dotychczas ieszcze w niektórych mieyscach Pruskiey opłaty sportlowey, na którey mieysce wstępuie dawna opłata sportlowa Bawarska. 3.) Potwierdza się pozwolenie, dane do wybierania nadzwyczaynego podatku rodzinnego, na wsparcie główney Kassy umarzaiącey długi Stanu. II. Wydatki Stanu. 1.) Wydatki od obu Izb stosownie do konstytucyi roztrząśnięte, zaciągnione są do ustawy finansowey. 2.) Względem etatu woyskowego wyrażono: „W nayzupełnieyszem przekonaniu, że obowiązki Nasze, iako Członka Związku Niemieckiego, i udzielność Monarchii Naszey, wyrachowaney dla woyska summy 8 miliionów nieodbicie wymagaią, rozkazaliśmy położyć ią w budżecie finansowym. Ponieważ atoli Izba druga summę 7,674,000 Złł. uznała za dostarczaiącą na potrzeby woyska tym sposobem, że z niey 6,700,000 Złł. dla woyska czynnego a 974,000 Złł. na teraźnieysze pensyie nadliczbowych Officerów przeznaczyć, oszczędzenia zaś do kassy Stanu zwracać wypada, przeto rozkażemy ieszcze dochodzić iak nayściśley, czyli i iak dalece summą tą możnaby utrzymać woysko w tym stanie, którego wymaga dopełnienie Naszych obowiązków dla Ligi Niemieckiey; gdyby atoli dopiąć tego nie można było, musielibyśmy zachować Sobie ażeby to, coby do rzeczonego celu z ustanowionych dotąd 8 miliionów nad summę wyżeypomienioną ieszcze potrzebnem było, opędzić z własnych funduszów woyskowych; zwłaszcza że wierne Stany Nasze nie mogą mieć zamiaru, tamowania Nas w dopełnieniu Naszych obowiązków dla Ligi Niemieckiey.“ 3.) Zezwala się na proponowane rocznie 15,000 Złł. na wsparcie wdów i sierot po Duchownych Protestanckich; 32,000 Złł. na lepsze uposażenie szkół; 24,000 Złł. dla trzech uniwersytetów kraiowych, i 16,000 Złł. na stadninę kraiową. III. Długi Stanu. IV. Wyrównanie ciężarów woiennych. (Tu potwierdzone są propozycyie Izb obu.) V. Kredyt, ma otworzonym bydź na 3 miliiony Złł. VI. Pobor podatków przez Gminy, odmówiony, ponieważ cel proiektu do prawa nie byłby osiągniętym przy warunkach, proponowanych przez Stany; zostaie się więc przy dotychczasowym sposobie pobierania podatków. Przy końcu tego §fu wyrażono: Postrzegliśmy nie bez zadziwienia się, że przepis tyt. VII. §. 22. konstytucyi, według którego Stany na posiedzeniach swoich, przełożone im od Rządu przedmioty przed wszystkiemi innemi pod rozwagę brać winny, szczególniey przy przełożonym im ieszcze w dniu 10. Lutego r. b.

i wkrótce potem pobudkami wspartym proiekcie do prawa względem ustanowy hypotekalney, zachowanym nie został; z ubolewaniem przeto widziemy się w stanie niemożności, aby iuż teraz dadź Narodowi prawo, o które, iako o istotny warunek tak ważnego dla Ludu kredytu realnego głośno dopominaią się, a którego więc nadal, tylko ze szkodą braknie." II. *Żądania i propozycyie Izb obu.* A. prawo o poiedynkach; B. poprawienie adwokatury; C. iawność sądów i ustne ich rozprawy; D. i E. propozycyie do poprawienia toku sądowego; F. niezawisłość Ministeryium Sprawiedliwości od Rady Stanu; G. szkoły; H. domokrąztwo i nieupoważniony handel Żydowski; J. akademiia umieiętności; K. sprzedaż zboża za granicę. (Względem wszystkich tych przedmiotów nie wyszła ieszcze żadna uchwała, a propozycyie Izb w tey mierze maią niezwłocznie wzięte bydź pod rozwagę). L. zwolnienie prawa o podatku zarobkowym w Cyrkule nad-Reńskim; (propozycyię tę uprzedzono rozporządzeniem wydanem do Rządu Speyerskiego ieszcze w dniu 1. Lutego r. b.). M. powszechny przepis o taxach; N. ekonomiie wzorowe; O. pomiar i oszacowanie lasów; P. przepis względem Policyi lasowey; Q. zsypanie do spichlerzy części zasobów zboża; R. górnictwo i huty; S. lotteryia; T. reklamacyie podatków; U. szportle; V. ustanowienie taxy za duplikaty i tryplikaty dokumentów; W. budżet finansowy; X. obrachunki Kass i porownania rachunkowe; Y. koszta żywności i podwód dla woyska; Z. toku interessów skrocenie; Aa. rewizyia taxy piwa; Bb. potrzeby Ministeryiów Stanu; Cc. podział pensyionistów; Dd. obrachunek przychodu z dóbr Stanu; Ee. zatrudnienie pracą osób w areszcie będących i budowa więzień; Ff. Fiskus jeneralny; Gg. naywyższa Izba rachunkowa; Hh. powszechne systema podatkowe; Jj. oddzielenie budynków Stanu; Kk. urzędnicy odstawkowi; Ll. etat płacy urzędników Stanu; Mm. pensyie Plebanów; Nn. wynagrodzenie zburzonych budynków. (Względem wszystkich tych przedmiotów przyrzeczono mieć wzgląd na propozycyie Stanów).

(*Dokończenie nastąpi.*)

Rządowa gazeta Stanu W. Xięztwa Badeńskiego z d. 11. Sierpnia, umieściła następuiące rozporządzenie W. Xiążęcia względem politycznych pism czasowych: „My Ludwik i t. d. postanowiliśmy Edykt z d. 18go Października 1819, mocą którego stosownie do okoliczności owoczesnych liczba gazet politycznych w W. Xięztwie, ograniczona została tylko na iedney takowey gazecie, iako z teraźnieyszym składem rzeczy i czasem nie zgadzaiący się, znieść i pozwolić, aby przedsiębiercy prywatni podobne pisma czasowe znowu wydawali, wszakże tymczasem pod następuiącemi dokładnieyszemi warunkami: Tylko w miastach Naszych Karlsruhe, Manhaym, Freyburg i Konstancyia, mogą wychodzić gazety polityczne i to w każdem mieście tylko iedna. — Ci, co się chcą podiąć wydawania którey gazety, starać się maią do tego o pozwolenie w Ministeryium Naszem spraw zewnętrznych.— Dawnieyszym uprzywileiowanym wydawcom gazet politycznych, którzy pomienionym wyż Edyktem z r. 1810 uciśnionymi zostali, należy pierwszeństwo nad drugimi, gdyby się w tey mierze zgłosili na nowo, iakoż pozwolenie takowe, nie może im bydź odmówione. Gdyby z pozwolenia tego, chciało więcey osób zrobić użytek w iednem z tych miast, wymienionych w art. 1szym; muszą porozumieć się między sobą o wspólne wydawanie iedney gazety, i dla dostąpienia pierwszeństwa, zgłosić się maią w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ninieyszey ustawy. — Gazety podlegaią cenzurze tymczasem według oznaczeń Ustawy urządzaiącey cenzurę z r. 1804. — Dyrektoryiaty okręgowe wykonywać będą Urząd cenzury, i ustanowią Radcę okręgowego iako Cenzora; Redaktor gazety nie kontent z zawyrokowania, założyć może rekurs do rostrzygnienia kollegialnego Dyrektoryiatów. Gazeta wychodząca w Stolicy Naszey Karlsruhe należy pod cenzurę Naszego Ministeryium spraw zewnętrznych. — Dziennikom mieyscowym, z wyłączeniem dzienników okręgowych doniesień prywatnych (*Anzeige-Blätter*) wolno umieszczać artykuły polityczne, wszakże tylko wyięte z gazet Kraiowych. — Dopełnienie ninieyszego rozporządzenia polecamy Ministerstwu spraw zewnętrznych. Karlsruhe d. 16. Lipca 1819. (*Nastepuią podpisy.*)

Z Nowego-Strelitzu d. 3. Sierpnia. — Na wezwanie Król. Rządu Pruskiego, uczynione do Ministeryium tuteyszego, aresztowano i przywieziono tu d. 21. Maia wieczorem, Kandydata L***** z W*****, syna zmarłego Kaznodziei, i oddano go pod surowy dozór. Powrócił niedawno z Akademii w chęci przyięcia gdzie służby nauczyciela domowego. Znaleziono przy nim sztylet i pistolety. Badano go iuż kilka razy.

Studenci którzy się wynieśli byli z Giessen (*ob. N.* 96/99 *gaz.*) powrócili nazad i znowu zupełna panuie spokoyność.